

Alver kommune
Postboks 4
5906 FREKHAUG

Saksbehandlar, innvalstelefon

Hege Brekke Hellesøe, 5557 2352
Arve Meidell, 5557 2110
Janne Weltzien Listhaug, 5557 2139
Sverre Høyenes, 55572270
Åse Waag, 5557 2188
Ole Kristian Os, 55572193
Kjetil Stavø Høvig, 55572260
Eirik Brynjelsen, 5557 2170
Anniken Friis, 55572313

Uttale - Høyring - Alver - kommuneplan - samfunnsdel - 2022 - 2034

Vi viser til brev frå kommunen 17.11.2021. Saka gjeld kommuneplanen sin samfunnsdel, som er på høyring til 15.02.2022.

Generelt om planframlegget

Alver har laga eit oversikteleg og kortfatta framlegg til ny samfunnsdel, med eit omfattande bakgrunnsmateriale. FN sine berekraftsmål er lagt til grunn, og delt opp i sosial berekraft, økonomisk berekraft og miljømessig berekraft. Kommunen har arbeidd godt med medverknad, trass i utfordringar med korona. Kommunen har satt opp fire hovudmål for utviklinga i kommunen, kvart med delmål og vegval. Avslutningsvis er det eit kapittel om prinsipp for arealbruk.

Statsforvaltaren vurderer at Alver kommune i hovudsak har eit godt gjennomarbeidd framlegg til ny samfunnsdel. Vi har likevel nokre merknader og forslag til forbedringar.

Krav til planframlegget

Planlegging på lokalt nivå skal skje innanfor rammene av nasjonal politikk. Planlegginga skal samordne oppgåver, vere føreseieleg og open. I planlegginga skal det leggjast vekt på langsiktige løysingar og vere til det beste for både dagens, men òg framtidige generasjonar. Oppgåvene til kommunen som planstyresmakt er mangfaldige og kan vere motstridande. Motstriden kan mellom anna gå på interne prioriteringar, skilje mellom nasjonale og lokale interesser og ansvarsfordeling. Kommunestyret er både ansvarleg for å velje retning og prioritere tid og ressursar. Planlegginga er samstundes underlagd, og skal fylgje nasjonalt lovverk og overordna føringar, slik som til dømes plan- og bygningslova, sektorlover, konvensjonar, statlege planretningslinjer og regionale planar. Under fylgjer Statsforvaltaren si vurdering av planframlegget og råd om kva som kan, eller bør

endrast fram mot vedtak. Som kommunen er kjend med er samfunnsdelen friare i krav og innhald, enn kva ein arealdel er. Samfunnsdelen er ikkje juridisk bindande. Innhaldet i samfunnsdelen er samstundes svært viktig med omsyn til kor føreseieleg det samla planarbeidet i kommunen er, og om den let seg realisere. Ein føresetnad for ein føreseieleg plan er soleis at nasjonale forventingane, lovverk og måla i planen samsvarer.

Kommunen har fokus på kvar ein vil; på økonomi og arealstrategiar. Di tydlegare kommunen er på sine prioriteringar, di enklare vil det vere å nå mål og gje tydelege rammer for kva innbyggjarane kan forvente. Statsforvaltaren legg til grunn at ein føreseieleg plan fordrar færre forventingar som ikkje kan, eller bør, realiserast og dimed kan hindre misnøye knytt til brotne forventingar. I fylgje dei nasjonale forventingar til regional og kommunal planlegging 2019-2023 vil òg gode planprosessar redusere behov for motsegner.

Samfunnsdelen må ha eit handlingsprogram

Statsforvaltaren saknar handlingsplanen, som skal sikre konkret oppfølging av måla i planen. Handlingsplanen skal vere knytt opp til kommunen sin økonomiplan, og ansvar for oppfølging skal vere tydeleg plassert i den kommunale leiinga, administrativt og politisk.

Vi viser til vedteke planprogram, kap. 2.4 - Handlingsdel integrert i økonomiplan. Her står det at:

«Kommuneplanen sin samfunnsdel skal vere eit kortfatta, spissa og tydeleg dokument. Planen skal vere eit verktøy som sikrar god styring gjennom handlingsplan, økonomiplan og andre plandokument i perioden. Kommuneplanen sin handlingsdel er ein del av samfunnsdelen. Handlingsdelen skal vise korleis vi skal gjennomføre visjonar, mål og strategiar i samfunnsdelen innanfor kommunen sine økonomiske rammer.»

Folkehelse

I samfunnsdelen og i analysedokumentet til samfunnsdelen peikar de mellom anna på at utanforskap veks, at de har meir levekårsutfordringar, fleire fattige og at de har fleire unge uføre. Ungdom er meir utsett for mobbing, vald og einsemd. Folkehelseoversikta og folkehelseprofilen for 2021 viser også at fråfallet i vidaregåande skule er høgare enn nasjonalt snitt.

Sentralt i folkehelsearbeidet er arbeidet med utjamning av sosiale skilnader i helse. Hovudmål 4 og delmåla om at innbyggjarane har gode levekår med sosial og økonomisk tryggleik, at barn og unge har ein trygg oppvekst, at innbyggjarane har ein meningsfylt og aktiv kvardag, bur i trygge og gode bustader og får tenester tilpassa sine behov, meiner vi tek opp i seg fleire av utfordringane. Dette er gode overordna målsettingar, som saman med vegvala eignar seg for vidare konkretisering og brei oppfølging i arbeidet. Vi etterlyser endå tydeleg konkretisering av korleis de til dømes skal jobbe med auken i utanforskap.

I dei nasjonale forventingane heiter det at kommunen planlegg aktivt for å motverke og førebyggje levekårsutfordringar og medverkar til utjamning av sosiale skilnader. Kommunen skal fremje folkehelse med dei oppgåver og verkemiddel kommunen har. Tiltak må rettast inn mot alle ledd i årsakskjeden som fører til sosial ulikskap i helse. Sjå meir i [retteiar om eit systematisk folkehelsearbeid](#), og [retteiar om lokale folkehelseiltak i kommunane](#).

Sosial berekraft og sosial bustadpolitikk

Folkehelsearbeidet er nært knytt til dei sosiale delen av berekraftsombegrepet, og i høyringsutkastet heiter det at kommunen skal sikre sosial berekraft ved at innbyggjarane i Alver opplever fellesskap og tilhøyrighet til nærmiljøet og lokalsamfunnet dei bur i. Sosial berekraft må vere eit premiss for bustadbygging og områdeutvikling på lik linje med miljømessig og økonomisk berekraft. Gjennom

planlegging må kommunen legge til rette for attraktive og tilgjengelege bustadområde for alle befolkningsgrupper. Den sosiale bustadpolitikken må derfor sjåast i samheng med den breie bustadpolitikken.

Ein sosial bustadpolitikk er eitt verkemiddel kommunen har for å utjamne sosiale ulikskapar i helse, og integrere ulike utsette grupper og grupper med særskilte behov i ordinære bumiljø. Det er viktig at eit premiss om å legge til rette for bustadar for alle befolkningsgrupper, også for dei som er vanskelegstilte på bustadmarknaden, føreset *tverrfagleg samhandling* internt i kommunen (økonomi-plan-bustad-tenester), og ein *bustadsosial handlingsplan* som legg grunnlaget og gir føringar for dette arbeidet. Eit slikt premiss bør komme fram og beskrivast i samfunnsdelen.

Leve heile livet og aldersvenlege samfunn

Samfunnsdelen tek opp fleire mål som fell under temaet å legge til rette for eit aldersvenleg samfunn. De ventar ei auke i talet på eldre, og vi meiner at det i samfunnsplanen burde vere ein tydeleg forankring av arbeidet med Leve heile livet-reforma og aldersvenleg samfunnsplanlegging. I dei nasjonale forventningane heiter det mellom anna at kommunane legg universell utforming til grunn i planlegginga av omgjevnader og busetnad, og sikrar omsynet til folkehelse i planlegginga. De peikar på utfordring knytt til kompetanse og arbeidskraft, særleg innan helse og omsorg. Det er positivt at de løftar denne utfordringa inn i samfunnsdelen. I eitt av vegvala heiter det at de skal jobbe målretta med kompetanseutvikling og rekruttering for å sikre rett kompetanse, men de knyter det ikkje til helse- og omsorgssektoren spesielt. Vi meiner at de med fordel kan knyte dette arbeidet til helse- og omsorgssektoren.

Barn og unge

Det går fram av «Folkehelseoversikt for Alver 2020» side 15 at ungdomsskuleelevane i Alver «svara at dei er ganske eller mykje plaga av einsemd», og at nivået er «høgare enn nasjonalt i alle tre kommunane» (tidlegare Lindås, Meland og Radøy). Ungdomsrådet peiker på utfordringar knytt til einsemd, sjå side 8 og 9 i «Samtalar med råda», og desse tilbakemeldingane er samanfatta slik: «Mange av ungdomane trur at grunnen til at ungdommar ikkje trivst i sitt nærmiljø, eller føler seg einsam, er få andre ungdommar, einsegn fritidstilbod og manglande busstilbod.» Denne utfordringa kan til dels seiast å bli tematisert under «vegvala» i samfunnsdelen. Her går det fram at kommunen skal ha «eit godt psykososialt miljø på alle arenaer der born og unge deltar» og at kommunen skal «leggje til rette for at barn og unge opplever meistring, fellesskap og utvikling». Desse vegvala er plassert til målet «Barn og unge i Alver har ein trygg oppvekst». Problemstillinga fell også inn under målsettinga om å sikre sosial berekraft ved at «innbyggjarane i Alver opplever fellesskap og tilhørslse til nærmiljøet og lokalsamfunnet dei bur i.» Likevel kan det vere føremålstenleg å konkretisere ei målsetting i samfunnsdelen som i større grad rettar seg mot problemstillinga om einsemd blant ungdom, slik at ein allereie på dette stadiet legg tydelegare føringar for det vidare planleggingsarbeidet.

Ei utfordring som blir trekt fram i «Planprogram» side 16-17 er at barneskulane i Alver har hatt dårlegare resultat enn snittet elles i fylket og landet, og at dette «handlar i stor grad om at fleire av elevane på 5.trinn er på det lågaste meistringsnivået på rekning og lesing.» Eit av vegvala («Slik skal vi gjere det») i samfunnsdelen er at kommunen «skal satse på kvalitet i opplæringa» og dette knyt seg til målet «Barn og unge i Alver har ein trygg oppvekst». Eit anna vegval som knyt seg til same mål, er at kommunen skal «arbeide aktivt med førebygging og tidleg innsats gjennom tverrfagleg samarbeid og koordinering.» Spørsmålet er også her om denne utfordringa (å auke nivået i lesing og rekning) bør forankrast i ei meir konkret problemstilling i samfunnsdelen. Målsettinga «barn og unge i Alver

har ein trygg oppvekst» kan moglegvis vere for vag til å romme dette på ein måte som legg gode føringar vidare i planleggingsarbeidet.

Klima, arealbruk og naturmangfald

Vi viser vårt brev av 20. august 2021 *Forventningar til kommunal klima- og energiplanlegging* som er sendt til alle kommunane i Vestland. For at kommunane skal lukkast i klimaarbeidet må kommunen plassere det overordna ansvaret for innsatsen i leiinga, og sikre politisk forankring for nødvendige tiltak.

I opplisting av rammer for arbeidet med samfunnsdelen bør kommunen referere til nasjonale føringar i [SPR for klima, energi og klimatilpassing](#). Samfunnsdelen bør vise til samanhengen mellom klimamål, arealbruk, naturmangfald og klimatilpassing.

Dei statlege planretningslinene seier at kommunen skal sette ambisiøse mål for utsleppsreduksjon. Dette gjeld på overordna og strategisk nivå, og kan soleis takast inn i samfunnsdelen. Merk at kommunen kan velje ulik måltype, som reduksjonsmål, prosessmål, strategiske mål og aktivitetsmål, avhengig av kor langt ein har kome i klimaarbeidet.

For å møte verknader av klimaendringane må kommunen sjå etter naturbaserte løysingar. Kommunen må sikre seg oversyn over areal som er viktige i slik samanheng, som blågrøne strukturar, samanhengande naturområde, våtmarker, elvebreidder, skogområde og andre karbonrike areal.

Endra arealbruk er rangert som det største trugsmålet mot artsmangfaldet. Naturområde er òg viktige for friluftsliv og landskap. Samfunnsdelen bør soleis vise til behov for å sikre nødvendig arealoversikt, i alle fall på overordna nivå. Vi viser til at Miljødirektoratet gir tilskot til arbeid med å utarbeide [kommunedelplan for naturmangfald](#). Ein slik plan kan kommunen bruke som grunnlag for å sette konkrete mål for arealbruken og forvaltning av sårbare naturområde og artar. Statsforvaltaren gir gjerne råd til slike prosessar.

På bakgrunn av forventa innsats innafor klima og arealforvaltning bør kommunen difor vurdere å ta i bruk arealrekneskap og klimarekneskap. Dette er reiskap som er under utvikling, og kommunen må vurdere ein metode og eit nivå som er tilpassa behova i kommunen. For meir informasjon om arealrekneskap som reiskap viser vi til [rapport](#) frå Rambøll på oppdrag frå departementet, som tek for seg praksis rundt bruk av arealrekneskap i kommuneplan.

Landbruk og utvikling

Alver kommune er den nest største landbrukskommunen i fylket målt i areal, noko planforslaget viser til. Men planen viser overraskande få og konkrete mål. Planen avgrensar seg til å «leggje til rette for aktiv drift av eksisterande landbruksareal» (5.2), og «sikre at ny utbygging ikkje bygger ned areal med aktivt landbruk og verdifulle kulturmiljø» (6.2), medan ambisjonen om å «ivareta og styrke etablerte landbruksområde» (6.2) ikkje vert vidare konkretisert. I kunnskapsgrunnlaget finn ein primært fokus på «vanskar med å frådele tomtar på landbrukseigedomar» og «leggje til rette for spreidd busetjing». Eit positivt ønske om å «ivareta natur- og kulturlandskap... og hindre attgroing» viser heller ikkje igjen i planframlegget.

I planprogram for KPS hadde kommunen under «Langsiktige og overordna arealstrategiar» (2.3) ei klår uttale om at «samfunnsdelen til Alver kommune skal innehalde arealstrategiar», at «arealstrategi er bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen i kommuneplanen», at «den skal

viser hovudprinsipp for kommunen sin langsiktige arealbruk og gje føringar for kommuneplanen sin arealdel», og «spegle verdival og avveging av motstridande omsyn». Føremonene som vart peika på var m.a. «å skildre arealkonsekvensar av mål og strategiar i samfunnsdelen» og døme på retning m.a. «korleis ta vare på jordbruksareal». Vi kan ikkje sjå at planframlegget sitt kapittel **6. Prinsipp for arealbruk** svarer på noko av dette for landbruket sin del.

Den mest nærliggande måten å sjå på landbruket i ein arealstrategi, vil vere jordvern (i.e. omdisponering) og nydyrking. På begge område har Alver vore ein føregangskommune i fylket i fleire år, og det vil være naturleg og relativt enkelt å implementere dette i KPS, i form av faktiske mål for omdisponering og nydyrking/kompensasjon, med utgangspunkt i Alver «sin del» av det nasjonale jordvernålet, gjerne justert for at kommunen ligg i pressområdet rundt Noregs nest største by. I 2020 hadde Noreg nådd det nasjonale jordvernålet på 4.000 daa/år. Vestland hadde eit «overforbruk» på 55 %, medan Alver var «fylkesmeister» i jordvern, storleik og utbyggingspress tatt i betraktning, med eit «underforbruk» på heile 34 %. Ingen kommune i Vestland «sparte» fleire dekar jordbruksareal enn Alver i perioden 2015-19. Alver kommune hadde faktisk allereie i 2017 nådd «sin del» (snitt 23 daa) av det nye, nasjonale jordvernålet sett av regjeringa i 2021 (og gjeldande til 2024).

Saman med det årelange føregangsarbeidet for utvikling og implementering av metodikk og prosjekt for nytting av overskotsmassar til jordforbetring i jordbruket, som kommunen vann nasjonal jordvernpris for i 2021, set det Alver i særstilling til å bli første kommune til å implementere lokalt jordvern mål i kommuneplanen sin. Eit eventuelt lokalt jordvern mål bør også, Alver sine resultat og føresetnader tatt i betraktning, innehalde ambisjonar om massenytting i landbruket frå bygg- og anleggsprosjekt i kommunen. Ein lokal «bank» med jordbruksareal aktuelt for forbetring vil også kunne lette arbeidet med massedeponering for anleggsbransje og vegmynde, i tillegg til at det utviklar jordbruket.

Vi har difor forventningar til tru på at Alver vil implementere jordvern i kommuneplanen. Kommunen ser til og med ut til å ha god påverknad på vegprosjekt innan grensene sine. Jamvel den statlege planen for E39 ser førebels ut til å nytte svært avgrensa jordbruksareal. Implementering av lokalt jordvern mål i KPS er naudsynt av di det nasjonale jordvernålet eigentleg er summen av kommunane sitt arbeid, men også av di omdisponering i kommuneplan ikkje viser att i statistikkane før områda faktisk vert regulerte, gjerne mange år seinare. Avstand frå planvedtak til omdisponeringsresultat vert dimed for stor, og for lite målbar for kommunane. Eit kap. 6.X «Naturressursar» inkl. landbruk kunne vere ei mogleg løysing for å implementere dette i KPS.

På utviklingssida saknar vi særleg ei samla og uttalt ambisjon på nærings- og områdeutvikling knytt til landbruk, landskap og reiseliv/oppleving, knytt til kap. 4 og 5. Vi har fått følge kommunen sitt arbeid med kyst, kulturlandskap, historie og lokalmat gjennom fleire tiår, og ser at denne samanhengen gir ein unik moglegheit til attraksjonsutvikling knytt til naturlege føresetnader, under UNESCO biosfæreparaplyen. Nærleiken til den store fritidsmarknaden i Bergen gir særskilte føremoner og moglegheiter, også uavhengig av internasjonale turiststrøymar, og vidareutvikling av E39 vil både bringe kommunen nærare byen og truleg også gjere den ytre kystruta til eit meir konkurransedyktig alternativ til indre strok.

Samfunnstryggleik og beredskap

Statsforvaltaren ønskjer generelt større merksemd på samfunnstryggleiksarbeidet i kommunane sine planprosessar for å førebyggje mot uønskte hendingar. Vi kan dessverre likevel ikkje sjå at Alver kommune har følgd opp sentrale krav og forventningar knytt til samfunnstryggleik og beredskap i

det føreliggjande utkastet til kommuneplanens samfunnsdel. Sett i lys av at Alver er ein stor kommune i folketal, og som m.a. er til dels sterkt eksponert for både naturrisiko og verksemdsrisiko, så er dette urovekkande. Kommunen manglar med dette eit forankra grunnlag for samfunnstryggjeiks- og beredskapsarbeidet.

Kommuneplanens samfunnsdel er det viktigaste og mest sentrale dokumentet å forankre kommunens utfordringar, strategiske val og prioriteringar knytt til samfunnstryggjeik og beredskap i. Som eit minimum bør kommunen følgje opp dei forventningane som går fram av [Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-5/18 samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling](#) i arbeidet med den kommuneplanens samfunnsdel. Der står det m.a.:

«I kommuneplanens samfunnsdel skal kommunen kartlegge langsiktige utfordringer tilknyttet samfunnssikkerhet, og fastlegge mål og strategier for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet jf. § 11-2. Eksempel kan være plan for vannhåndtering. Fastsettelsen av mål og strategier skal baseres på funn fra helhetlig ROS-analyse og plan for oppfølging. Arealstrategien i den kommunale planstrategien vil også være en viktig premisse for oppfølging av temaet samfunnssikkerhet i samfunnsdelen. Kommuneplanens samfunnsdel og en eventuell kommunedelplan for samfunnssikkerhet skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende årene eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig. Det er viktig at tiltak som omhandler samfunnssikkerhetsmessige utfordringer forankres i kommuneplanens handlingsdel, siden denne prioriterer, planlegger og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer. Arbeidet med økonomiplanen kan samordnes med kommuneplanens handlingsdel, forutsatt at kravene i både plan- og bygningsloven og kommuneloven etterleves. Dersom arbeidet med samfunnssikkerhet utløser utgifter, må dette innarbeides i økonomiplanen slik at det gis et reelt handlingsrom til å foreta arbeidet. Økonomiplanen skal blant annet gi en realistisk oversikt over prioriterte oppgaver i planperioden.»

Eit sentralt element i samfunnstryggjeiksarbeidet er å ta stilling til kva risiko og sårbarheit ein er viljug til å akseptere innan ulike område og på ulike nivå. Når det gjeld kommunen sitt planarbeid generelt og arealplanar i sær, vil Statsforvaltaren til orientering òg vise til følgjande utdrag frå H-5/18:

«For noen tema er det fastsatt en akseptabel risiko i lov eller forskrift. Dette gjelder for eksempel flom, stormflo, skred og flodbølge som skyldes skred, der sikkerhetsnivå er fastsatt i byggteknisk forskrift. For andre risikomomenter vil grensen mellom akseptabel og uakseptabel risiko måtte fastsettes i planen, for eksempel som hensynssoner med bestemmelser. Kommunen som planmyndighet må i så fall aktivt ta stilling til hvilken risiko planen aksepterer. Beslutningstakerne må vurdere hvilken risiko som kan aksepteres på bakgrunn av fagkyndige vurderinger. Fagkyndige vurderinger kan ikke alene gi rammene for akseptabel risiko. Aksept av risiko i planen er resultat av lokal skjønnsmyndighet, og av ikke lov eller forskrift.»

Vi viser i den samanheng òg til [Meld. St. 5 \(2020-2021\) Samfunnssikkerhet i en usikker verden](#) der det m.a. står:

«For å tydeliggjøre at vurderinger av risikoaksept inngår som en del av ansvarsprinsippet vil regjeringen presisere ansvarsprinsippet med følgende tillegg i kursivert tekst: Ansvarsprinsippet innebærer at den organisasjon som har ansvar for et fagområde i en normalsituasjon også har ansvaret for nødvendige beredskapsforberedelser og for å

håndtere ekstraordinære hendelser på området. *Ansvarlig instans må ta stilling til hva som er akseptabel risiko.»*

Statsforvaltaren vil sterkt rå Alver kommune til å innarbeide samfunnstryggleik og beredskap som tema i kommuneplanens samfunnsdel, før planen vert vedtatt.

Senterstruktur og bustad

Samfunnsplanen legg opp til ei tredeling av senterstruktur, med regionsenter, lokalsenter og nærsenter. Kommunen får då eitt regionsenter (Knarvik), fire lokalsenter (Frekhaug, Manger, Ostereidet og Lindås) og fem nærsenter (Alversund, Vikebø, Seim, Myking og Bøvågen). Dette er ein auke i nærsenter frå to til fem. Intensjonen med dette er å få ein senterstruktur som gjev flest mogleg av innbyggjarane i kommunen nærleik til eit senter, samstundes som det samla talet på senter ikkje vert for høgt. Statsforvaltaren vurderer i utgangspunktet at tal senter er noko høgt.

Det er bra og viktig at kommunen har eit bevisst forhold til korleis framtidig utbygging skal organiserast. Utbyggingsmønster må leggje vekt på naturmangfald, landbruk og friluftsområde. Arealstrategiane må òg stø opp om arbeid og tenestetilbod til barn og unge, eldre, eller andre som treng tilrettelegging for å nå teneste og fritidstilbod.

For at bustadutviklinga skal vere i samsvar med statlege planretningslinene (SPR) for samordna bustad-, areal- og transportplanlegging og SPR for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing bør det komme klart fram i samfunnsplanen at storparten av nye bustader må kome sentralt i kommunen. Det er positivt at kommunen ønskjer at flest mogleg av innbyggjarane i kommunen har tilgang til eit senter, dette er særleg viktig for eldre og unge som ofte har større utfordringar med å bevege seg over større avstandar. Omfang av bustadvekst må vurderast utifrå kollektivtilbod, nærleik til skule og barnehage, og tilgang på arbeidsplassar.

Kommunen skal i arealdelen arbeide vidare med vekstsonar for alle definerte sentra. Statsforvaltaren rår til at ein allereie no legg føringar for at bustadvekst i hovudsak skal skje i regionsenteret, og at balansert vekst i andre senter må gjerast etter ein grundig vurdering av ikkje berre skule og barnehage, men også kollektivaksar og arbeidsmarknad. Ein større vekst i alle dei definerte sentra vil vere i strid med statlege føringar for berekraftig arealforvaltning.

Spreidd bustad

Vi opplever samfunnsplanen som noko motstridane på bustadstrategi. Kommunen skal både legge til rette for bustadbygging i alle bygder i heile kommunen, samstundes som det skal satsast på sentra. Potensiale for fortetting og utviding og transformasjon av eksisterande, bebygde areal skal vurderast, før det vert opna for utbygging av nye område. Spreidd busetnad er utfordrande på fleire punkt. Det fører mellom anna til meir bilkøyring og ofte nedbygging eller oppsplitting av natur og dyrka mark. Det kan også verte dyrare for kommunen og sikre innbyggjarane tenester for til dømes born, unge og eldre. Kommunen bør i liten grad legge til rette for meir spreidd busetting.

Under kvalitetskrav til spreidd busetnad bør det leggjast til at nye bustader ikkje skal bygge ned dyrka mark eller karbonrike areal som myr. Ny bustadbygging bør også ha trygg skuleveg. Vi stiller også spørsmål ved siste punkt om kvalitetskrav til spreidd bustad. Her står det at «*Vi skal legge til rette for at ein kan etablere bustadhus nr. 2 på gardsbruk som har eller planlegg for aktiv drift.*» Vi meiner at bygging av våningshus nr. 2 på gardsbruk i hovudsak eit spørsmål for jordlova. Våningshus 2 skal vere ein del av driftsgrunnlaget på garden, og skal ikkje delast ifrå. Der drift og storleik på egedomen tilseier at ein kan føre opp våningshus nr 2, vil dette vere i samsvar med LNF-formål. I

LNF-spreidd opnar ein for ordinære bustader, som er noko anna enn våningshus 2. Vi ser dette kriteriet til LNF-spreidd som vanskeleg å realisere i arealdelen, og vi rår til at det vert tatt ut.

Strandsone

Eit av delmåla i samfunnsplanen er at innbyggjarane i Alver kan nytte sjøen, kysten og sjønære område til fritid og rekreasjon. Vi meiner dette er ein god målsetjing. I vurdering av korleis dette målet skal oppnåast står det mellom anna at det i arbeid med kartlegging av funksjonell strandsone skal vurderast areal for bustader, fritidsbustader, båtplassar og naust i strandsona. Det er bra at kommunen har tenkt å bruke kartlegging av funksjonell strandsone som reiskap for eventuelle nye tiltak i strandsona. Statsforvaltaren vil likevel peike på at privatisering av strandsona er den største trugselen mot at folk kan nytte strandsona til fritid, hausting/ fiske og rekreasjon. Vi vurderer at nye fritidsbustader og bustader i strandsona ikkje vil støtte opp under kommunen sitt mål om at folk kan nytte strandsona til fritid og rekreasjon og vi rår til at dette vert endra.

I forvaltning av strandsona må kommunen følgje statlege planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsona langs sjø. Alver kommunen har areal både i sone 2 og sone 3 i desse retningslinjene, med bakgrunn i tidlegare kommunegrenser. Utgangspunktet for soneinndelinga er kva press det er på areala i strandsona, og retningslinjene opnar for at kommunen kan vurdere dette vidare i arealdelen. Vi legg i utgangspunktet til grunn at det i store delar av Alver kommune er stort press på areala i strandsona og mange stader er tilgangen til sjø for ålmenta allereie sett til side. I område med press skal ein ha ein restriktiv haldning til nye fritidsbustader og vesentleg utviding av eksisterande fritidsbustader. Det står også at nye bygg bør trekkast så langt unna sjøen som mogleg. Verken bustader eller fritidsbustader er bygningar som treng å ligge til sjø og privatisere/ bygge ned strandsona. Kommunen bør også ha ein restriktiv haldning til å planlegge for nye naust, særleg i pressområde og der det er mangelfull tilkomst til sjø. Strandsona sin verdi med omsyn til naturmangfald og landskap er òg ein vesentleg del av strandsonevernet og såleis viktig å ha med i planlegginga.

Vi forventar at kommunen legg opp til ei berekraftig forvaltning av strandsona i samsvar med statlege planretningslinjer.

Oppsummering

Statsforvaltaren rår til at kommunen følgjer opp våre merknader til samfunnsplanen, slik at planen vert eit mest mogleg føreseieleg reiskap for vidare utvikling i kommunen.

Med helsing

Nils Erling Yndesdal
avdelingsdirektør

Egil Hauge
seksjonsleiar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Vestland fylkeskommune Postboks 7900 5020 BERGEN